

[Hans Hækkerup]

problemer. Det er vi til hver en tid parat til at drøfte med ministeren, hvis han ellers har lyst til at tale med Socialdemokratiet og vil høre på vores råd.

Jeg vil også godt sige til ministeren, som citerede en artikel af hr. Hjortnæs, at alle medlemmer af den socialdemokratiske gruppe er enige i, at en minister skal administrere i overensstemmelse med Folketingets flertal – hverken mere eller mindre, hr. minister.

Så var det, som om ministeren spurgte, hvordan jeg kunne blande mig i københavnske forhold. Jeg synes egentlig, det var en meget mærkelig bemærkning. Men jeg vil godt oplyse ministeren om, at jeg er valgt på Vestsjælland. Jeg er født i København. Jeg har boet det meste af mit liv i København. Jeg har også været valgt til Folketinget for København, og, hvad værre er, hr. minister: jeg er fra Østerbro.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at takke for ministerens svar. Ministeren sluttede med at sige, at han ville tage kontakt med overborgmesteren. Jeg håber, at det også indebærer, at ministeren lyttede til det råd, vi gav, om at forsøge at få det lokale engagement med i det. Jeg ved, at overborgmesteren i hvert fald vil være meget positiv over for at få de lokale kræfter engageret i det her. Derfor opfatter jeg ministerens svar som meget positivt.

Afslutningsvis vil jeg sige, at jeg samtidig opfatter ministerens svar som en afstandtagen fra de bemærkninger, hr. Bo Kristensen kom med heroppefra, om, at ministeren skulle se bort fra et flertal i Folketinget.

Forsvarsministeren (Engell):

Jeg skal ikke forlænge debatten, men hr. Hans Hækkerup besvarede ikke det spørgsmål, jeg stillede, nemlig hvad det er, der har fået Socialdemokratiet til at skifte mening, siden hr. Hjortnæs skrev følgende i Politiken den 5. februar:

»Ministeren har beslutningskompetencen. Folketinget kan kun give et råd.«

Hvad er det, der har fået Socialdemokratiet til at skifte opfattelse, siden man nu er medforslagsstiller til en dagsorden med et helt andet indhold?

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Det har jeg nu svaret ministeren på adskillige gange, for siden 1901 har det været således, at det var en forudsætning, at regeringen administrerede i overensstemmelse med et flertal i Folketinget, og det er det, ministeren ikke har gjort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 32 af Pelle Voigt (SF), Hans Hækkerup (S) og Albrechtsen (VS) (se foran)

vedtoges med 65 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 56 (KF, V, CD, KRF og FP).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 130:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN-konventionen af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Af udenrigsministeren (Ellemann-Jensen).
(Fremsat 10/2 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Hækkerup (S):

Lad mig starte med at sige, at vi i Socialdemokratiet fuldt, helt og ubetinget kan støtte ratifikationen af FN's torturkonvention. Vi mener, der er tale om et meget vigtigt skridt fremad, fordi konventionen er en udbygning og præcisering af det almindelige forbud mod tortur i FN's menneskerettighedserklæring.

Et af de vigtigste fremskridt er konventionens bestemmelser om, at der skal oprettes en uafhængig international komité til at kontrollere konventionens overholdelse. Deltagerstaterne skal rapportere om de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre konventionens bestemmelser. Komiteen kan behandle mellemstatslige og individuelle klager over krænkelse af konventionen, og den

[Hans Hækkerup]

kan af egen drift undersøge, om der i en deltagerstat sker systematisk anvendelse af tortur. Der ville virkelig være tale om store fremskridt, hvis disse bestemmelser ville finde anvendelse i Sydafrika, El Salvador, Guatemala og Bangladesh eller Sovjetunionen og Afghanistan – hvis de ellers ratificerer konventionen.

Desværre var det nødvendigt for at opnå enighed om konventionen i FN-systemet, at disse helt afgørende bestemmelser om kontrol ikke blev obligatoriske. På krav fra Østlandene blev det vedtaget, at deltagerlandene ved ratifikationen kan erklære, at de ikke anerkender komiteens kompetence på disse afgørende områder. Der er unægtelig tale om en dybt beklagelig forringelse af det oprindelige konventionsudkast.

Det er også en svaghed, at konventionen ikke indeholder et udtrykkeligt forbud mod korporlige strafformer som f.eks. piskning og lemlæstende straffe. Jeg synes også, at begrebet psykisk tortur behandles svagt i konventionens tekst.

Tortur defineres som enhver handling, ved hvilken stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller mentalt, bevidst påføres en person med det formål at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse. Her kunne der nok have været behov for en præcisering. Og når det siges, at smerte eller lidelse, der alene er en naturlig eller tilfældig følge eller del af lovlige sanktioner, ikke er omfattet, ville det unægtelig have været rart at vide, hvad lovlige sanktioner er i denne sammenhæng.

Også i forhold til den danske straffelov kunne der efter min vurdering være behov for en præcisering af strafferammen for psykisk tortur, og jeg forstår da også, at justitsministeren har bedt Straffelovrådet overveje en ændring af straffeloven på dette punkt. Hvad den ændring så skal gå ud på, er måske et af de spørgsmål, vi skal stille under udvalgsarbejdet.

Selv om vi altså mener, at Danmark ubetinget skal ratificere konventionen, fordi der er tale om et væsentligt skridt i den rigtige retning, så er vi i Socialdemokratiet ikke 100 pct. tilfreds med konventionen. Tværtimod mener vi, at regeringen på længere sigt bør arbejde videre med dette spørgsmål med henblik på en præcisering af konventionens begreber og en stramning af dens bestemmelser, ikke mindst med hensyn til kontrol.

Menneskerettigheder er jo desværre ikke noget én gang givet, men derimod noget, der skal kæmpes for hver eneste dag. Det er vigtigt, at Danmark fortsætter med at støtte FN's frivillige torturfond, og vi er også glade for, at regeringen har besluttet at støtte Rehabiliteringscenteret for Torturofre med et yderligere beløb på 3 mill. kr. årligt.

Til sidst vil jeg godt sige, at vi jo på Folketingets bord har et forslag liggende om et dansk menneskerettighedscenter, og jeg er sikker på, at når vi har fået dette center op at stå, har vi også fået et vigtigt instrument i vores kamp for menneskerettighederne.

Fischer (KF):

Hvert år offentliggøres der rapporter fra troværdige undersøgere, der viser, at alt for mange lande i verden, også nogle af dem, der officielt hylder FN's høje menneskerettighedsprincipper, fortsat anvender tortur. Et sådant prisværdigt dokumentationsarbejde udføres f.eks. af Amnesty International. Det viser, at der er behov for at kunne tage sanktioner i brug over for sådan kriminel statslig adfærd. Men rapporterne viser også, at vi er langt fra, at sådanne sanktioner er en realistisk mulighed for verdenssamfundet.

Det er vanskeligt at komme umenneskeligheden til livs, men der kan somme tider opnås overraskende positive resultater ved bevidst pression. Ofrene kan hjælpes, det viser bl.a. det, vi gør her i landet.

Så trods åbenlyse svagheder i konventionen vedrørende omfang, kontrol og sanktioner er vi i den konservative folketingsgruppe tilfreds med, at FN er nået frem til denne konvention, og vi kan naturligvis støtte, at Danmark ratificerer den og afgiver de erklæringer vedrørende mellemstatslig og individuel klageadgang, som bidrager til at gøre den virkningsfuld. Det er vor opfattelse, at konventionen vil kunne tjene som nyttig pression på de lande, der fortsat anvender eller tillader anvendelse af tortur, og at den derfor med fornøden beslutsomhed kan blive et nyttigt instrument til fremme af overholdelsen af de universelle menneskerettigheder.

Jeg vil gerne erklære mig enig i nogle af de synspunkter, hr. Hans Hækkerup har fremsat vedrørende den videre debat om disse spørgsmål. Det er vigtigt, at vi fra dansk side – fra et land, der overholder de univer-

[Fischer]

selle menneskerettigheder – fremstår som klare kritikere på verdensscenen over for de lande, der til stadighed krænker de mest elementære menneskerettigheder.

Bente Nielsen (V):

Venstre kan også støtte forslaget. Vi finder, at det er et vigtigt fremskridt i kampen mod tortur, at FN nu har vedtaget en konvention mod tortur. Det er jo desværre en kendsgerning, at tortur er meget udbredt rundt om i verden. Danmark har hidtil og skal fortsat i fremtiden føre en aktiv politik i kampen mod tortur og for menneskerettighederne.

Vi kan fuldt ud støtte de tiltag, der fremgår af denne konvention, jeg skal kun nævne et par enkelte af dem her, bl.a. at udtalelser der fremkommer under tortur, ikke skal kunne bruges i retssager, at torturofre skal have ret til erstatning, og at ingen må udleveres eller udvises til et land, hvor han eller hun risikerer at blive udsat for tortur. Det er alt sammen meget gode punkter.

Jeg vil beklage ligesom de tidligere ordførere, at definitionen af tortur ikke omfatter smerte eller lidelse, som er en del eller følge af lovlige sanktioner. Der står ingen steder, hvad lovlige sanktioner er. Det er absolut en svaghed i konventionen, og derved er der, så vidt jeg kan se, også åbnet en omgængelsesmulighed. Det vil vel også betyde, at i de lande, som i øjeblikket har straffe, der omfatter bl.a. piskning, afhugning af en hånd, og hvad man nu ellers har været udsat for, vil det fortsat være lovligt.

En anden svaghed ved konventionen er, om det kan kontrolleres, at man nu også overholder denne konvention. Der er altså fortsat noget, som vi fra dansk side kan arbejde videre på at få gjort endnu bedre.

Vi kan også i Venstre tiltræde, at Danmark samtidig med ratifikationen erklærer, at vi anerkender den individuelle og den mellemstatslige klageadgang til en international komité, sådan som det fremgår af artiklerne 21 og 22 i konventionen.

Inger Harms (SF):

SF kan naturligvis give sit tilsagn til, at Danmark ratificerer den på De Forenede Nationers generalforsamling den 10. december 1984 vedtagne konvention mod tortur og

anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, og til at afgive erklæring om, at Danmark anerkender den mellemstatslige og den individuelle klageadgang til den under konventionen oprettede komité.

Tortur defineres i konventionen som enhver handling, hvorved stærk fysisk eller mental smerte eller lidelse bevidst påføres en person for at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse, for at straffe den pågældende eller for at skræmme eller lægge tvang på vedkommende eller andre, eller påføres af en hvilken som helst anden grund baseret på forskelsbehandling. Med denne definition står det klart for os, at den isolation, der finder sted i vore fængsler, må ophøre når Danmark ratificerer denne konvention. Formålet med isolation er jo netop at aftvinge en tilståelse.

Endvidere giver artikel 16 påbud om, at deltagerlandene skal påtage sig at forhindre andre handlinger, som indebærer grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, som ikke udgør tortur defineret som ovenstående, når sådanne handlinger er foretaget af eller på opfordring af en offentligt ansat eller en anden person, som virker i embeds medfør.

Dette betyder, at de uhyrligheder – som jeg tidligere har stillet spørgsmål om til udenrigsministeren – der foregår i iranske fængsler, med voldtægt af uskyldige kvindelige fanger før deres henrettelse, aftapning af blod fra fanger før henrettelse m.v., også kommer ind under denne konvention. Desværre er Iran nok et af de lande, der ikke vil ratificere denne konvention.

Så vidt jeg har forstået på stk. 2 i artikel 16, så gælder artiklen ikke, hvor disse handlinger ifølge national lov er lovlige. Her tænker jeg især med beklagelse på de straffesanktioner, der findes i de muslimske landes love, og som lovliggør stening, piskning m.v. af kvinder, f.eks. i tilfælde af utroskab. Her er der faktisk tale om omgængelse af en anden FN-konvention, nemlig om afskaffelse af al diskrimination mod kvinder, men disse lande, som har så menneskeforagtende love, har vel heller ikke undertegnet denne konvention, eller hvordan?

I det hele taget er problemet vel, at de lande, hvori disse ting foregår, ikke kunne drømme om at underskrive den slags kon-

[Inger Hærms]

ventioner; lande som f.eks. Chile, Sydkorea, Sydafrika og Afghanistan, hvor man også hører om, at tortur finder sted, har dog underskrevet denne konvention.

I den nyligt udsendte menneskerettighedsrapport fra FN siges det, at 4.000 børn på 11 år og derover holdes varetægtsfængslet i Sydafrika, og at mange af dem udsættes for tortur. Hvad er det for mennesker, der kan give ordre til dette, og hvad er det for mennesker, der kan udføre sådanne ordrer?

Med denne konvention er det nu muligt for den uafhængige komité, som man ned sætter, af egen drift at undersøge, om der i en deltagerstat sker systematisk anvendelse af tortur, og i den forbindelse skal SF kun beklage, at Østlandene ikke har villet være med til at gøre denne kompetence obligatorisk. De kan naturligvis have deres grunde til ikke at ville være med her, men vi synes, det er en uklog handling, der kun kan vække mistænksomhed.

I øvrigt må man håbe, at komiteen vil komme til at fungere bedre end visse af FN-rapportørerne, hvis rapporter over menneskerettighedsforholdene i visse lande er temmelig utilfredsstillende. Jeg tænker f.eks. her på dem fra Iran og Chile.

Indtil nu har 56 lande undertegnet konventionen, og kun 14 har før Danmark ratificeret den. Der ligger et stort ansvar på disse lande med hensyn til at lægge pres på de lande, som står udenfor, for at få dem til at undertegne og ratificere konventionen.

Stinus (RV):

Det Radikale Venstre kan naturligvis give tilslutning til, at Danmark ratificerer FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Det vil være i god overensstemmelse med Danmarks hidtidige politik på menneskerettighedsområdet. Danmark vil hermed blive det femtende land, som ratificerer konventionen. Det er at håbe, at yderligere fem lande inden længe vil finde anledning til ratifikation, således at konventionen kan træde i kraft. Men af endnu større betydning er det naturligvis, at endnu flere lande end de 56, som indtil nu har underskrevet, følger efter både med underskrift og ratifikation, og allervigtigst er det naturligvis, at konventionen derefter bliver efterlevet.

Det Radikale Venstre er enig med udenrigsministeren, som i sin skriftlige fremsættelse udtaler, at bekæmpelse af anvendelse af tortur til stadighed er en aktiv faktor i dansk udenrigspolitik. Sådant skal det være.

Udenrigsministeren nævner også i fremsættelsen oprettelsen af FNs frivillige fond for torturofre og oprettelsen af Det Internationale Forsknings- og Rehabiliteringscenter for Torturofre i København som eksempler på henholdsvis officiel og privat dansk indsats. Dermed er udtrykt holdninger til – eller snarere imod – den ligegyldighed, som ofte er det, der rammer torturofrene hårdest. Lægechefen ved Centeret for Torturofre i København, Inge Kemp Genefke, har skrevet en bog med titlen »Torturen i verden, den angår os alle«. I bogen, som burde læses af alle, er citeret et digt af Halfdan Rasmussen, som jeg vil tillade mig at citere her:

»Ikke bødlen gør mig bange, ikke hadet og torturen,
ikke dødens riffelgange eller skyggerne på muren,
ikke nætterne, når smertens sidste stjerne styrter ned,
men den nådeløse verdens blinde ligegyldighed.«

Det Radikale Venstre deler i øvrigt udenrigsministerens beklagelse af, at smerte eller lidelse, som er en del eller følge af lovlige sanktioner, altså f.eks. korporlige straffe som piskning eller direkte lemlæstende straffe, som jo også kendes i nogle lande, ikke er omfattet af den definition på tortur, som findes i konventionens artikel 1.

Vi har noteret os, hvad der i bemærkningerne til forslaget er anført om, at handlinger, som indebærer tortur, ikke kan medføre ansvarsfrihed efter den militære straffelovs § 9, og er tilfreds med denne understregning.

Ifølge konventionens artikel 3 må der ikke ske udvisning, tilbagesendelse eller udlevering af udlændinge til et land, hvor der er vægtige grunde til at formode, at den pågældende risikerer at blive udsat for tortur. Det er da nok rigtigt, at dette er opfyldt ved bestemmelser i udlændingeloven, men jeg håber alligevel, at Danmarks ratifikation vil blive benyttet til en indskærpning af både konventionens og udlændingelovens bestemmelser over for alle relevante danske myndigheder.

[Stinus]

Det må hilses velkommen, at den uafhængige komité, som nedsættes til at gennemgå rapporter fra deltagerlandene om konventionens gennemførelse, også får kompetence til på eget initiativ at undersøge, om der i en deltagerstat sker systematisk anvendelse af tortur. Jeg forstår og deler udenrigsministerens beklagelse af, at det vil være muligt for deltagerlande i forbindelse med ratifikationen at erklære, at de ikke anerkender komiteens kompetence til at tage et sådant initiativ. Det ville være interessant at få oplyst, om et sådant forbehold er taget eller kan forventes taget af andre end Østlandene.

Der er også grund til at være tilfreds med, at konventionen åbner adgang for enkeltpersoner til at klage til komiteen, selv om det naturligvis også her må beklages, at det ikke er obligatorisk for staterne at tilslutte sig denne del af konventionen.

Til trods for disse indskrænkninger betyder konventionen et vigtigt skridt i kampen mod tortur. En dansk ratifikation forpligter naturligvis først og fremmest Danmark inden for Danmarks grænser, men må efter Det Radikale Venstres opfattelse også opfattes som en klar tilkendegivelse af, at Danmark også i fremtiden vil være aktiv og kompromisløs i kampen mod tortur, uanset hvor den forekommer, et tilsagn om, at vi ikke vil være ligegyldige over for forekomst af tortur eller over for dens ofre.

Arne Melchior (CD):

Under behandlingen af et tidligere punkt på Folketingets dagsorden i dag overgik der mig den skæbne, at hr. Albrechtsen gav mig rigtig dårlig karakter for kvaliteten af mit indlæg. Det vil nok ikke skuffe ham eller i hvert fald ikke forbavse ham, at jeg ikke følte det vældig bittert eller nedslående. Så det er altså ikke af den grund, at jeg i modsætning til, hvad der var tilfældet under det forrige punkt på dagsordenen, denne gang kan erklære mig helt igennem enig i den tale med dens formuleringer og dens indhold, som hr. Hans Hækkerup afleverede på Socialdemokratiets vegne. Det samme gælder også en række af de andre ordførere.

Der er ingen tvivl om, at det er et fremskridt, der sker her, det er en nødvendighed, der sker her. Det er ikke godt nok, som også udenrigsministeren er inde på i sin fremsæt-

telsestale, men det er et stort skridt i den rigtige retning, og CD kan naturligvis på linje med regeringen og alle partier anbefale ratificeringen af denne konvention.

Et par af talerne, hr. Hans Hækkerup, hr. Fischer og, så vidt jeg forstod, også hr. Stinus, var inde på dette, at Danmark under streng og påpasselig overholdelse af menneskerettighederne bør være et af de lande, som fremholder og påtaler, når der sker overtrædelser, i hvert fald grove overtrædelser andre steder, selv om man jo skal passe på med den hævede pegefinger og at være læremester for alverden. Jeg er enig med de herrer, der sagde dette, i, at det er vor ret, og det er også vor pligt.

I den forbindelse føler jeg trang til at nævne et forhold, som finder sted i en hel række lande i flere verdensdele, og som må være omfattet af definitionen i artikel 1, sådan som jeg læser den. Jeg skal citere de midterste sætninger, hvor der står: »eller at skræmme eller lægge tvang på ham . . . «

Det må vel være: eller hende.

» . . . eller en tredjemand, eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling, når en sådan smerte eller lidelse påføres af eller på opfordring af en offentlig ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse.«

Den form for tortur, jeg tænker på, er det, der går under den fejlagtige benævnelse kvindelig omskærelse, som jo i virkeligheden er en bortskærelse af et kvindeligt kønsorgan og helt klart sker under voldsom smerte, nemlig uden bedøvelse, og som helt klart tjener forskelsbehandling, mandschauvinistiske interesser. Vi har nogle gange i forskellige organer i Folketinget, især forud for kvindekonferencer, drøftet disse forhold og er som regel veget tilbage for at pege på dette, men efterhånden som verden forhåbentlig bliver mere åben og der er mulighed for påvirkning og påtrykning af opinion også i andre lande end i ens eget, mener jeg, at tiden snart må være inde, og det vil være i ånd med den ratificering, vi her vil foretage, at vi også nævner og peger på dette.

For fuldstændighedens skyld skal jeg sige, at vor tilslutning som alle andres naturligvis sker uafhængigt af, i hvilken verdensdel, i hvilken stat eller under hvilket system overtrædelse af konventionen måtte finde sted.

[Arne Melchior]

Jeg føler trang til at slutte dette indlæg med at udtale meget stor anerkendelse, ja beundring, for det arbejde, som Torturcentret her i staden udfører.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg skal på Kristeligt Folkepartis vegne give tilslutning til forslaget. Det er uhyre vigtigt, at vi alle sammen arbejder med for at få tortur og mishandling fjernet; det er ingen i tvivl om. Jeg synes også, det var et udmærket citat fra hr. Stinus, der sagde, at det værste er den ligegyldighed, som tilsyneladende præger mange.

Måske er det fjernt fra os, men jeg kunne ikke lade være med at tænke på, at det dog ikke er så forfærdelig mange år siden, at torturen pludselig rykkede ind i Danmark, og at den jo også i dag ude i verden kan ramme danske.

Men selv om tortur rammer andre end danske, er det jo en meget alvorlig ting, og vi kan ikke gøre nok for at bekæmpe den. Vi bør som danske, der ofte er parate til at fremhæve vore gode tanker og vort gode system, sætte al magt ind på at gøre vores indflydelse gældende.

Jeg synes også, det var rigtigt af fru Inger Harms at nævne kvinderne, selv om kvinderne i mange områder ikke betragtes som rigtige mennesker, men nærmest som en slags andenrangs mennesker, som man kan behandle efter forgodtbefindende, og som måske slet ikke er beskyttede af landets love. Jeg mener også, det påhviler os her at gøre vores indflydelse gældende, når der sker disse grusomme ting, som der sker med kvinder ude over Jorden. Jeg kan også nævne børn, der heller ikke går fri.

Det er vanskeligt for os at fatte, at noget menneske kan være med til at mishandle, torturere, ydmyge andre mennesker. Jeg er glad for, at vi i Danmark er parate til at hjælpe torturofrene. Det er vel svært for de fleste af os, der aldrig nogen sinde har været ude for noget lignende, at forstå, hvad der egentlig er overgået disse mennesker. Derfor er det vigtigt, at vi er parate til at sætte ressourcer af og hjælpe disse mennesker til at få en så normal tilværelse som muligt igen.

Kristeligt Folkeparti er særdeles positivt over for forslaget, og vi kan kun håbe, at

mange vil ratificere, og at mange vil være parate til at slutte op bag disse tanker.

Albrechtsen (VS):

Der er under denne debat sagt mange ting, som jeg er helt enig i. Jeg kan endog sige, at jeg faktisk var enig i det meste af det, hr. Arne Melchior sagde i den her debat.

Denne konvention er jo ikke helt så vidt-rækkende, som man kunne ønske. Flere ordførere har været inde på, at der er mangler ved den. Alligevel tilslutter vi os naturligvis fuldt ud, at Danmark nu ratificerer den.

Vi er enige i den kritik, der er fremført imod den bemærkning, som står i konventionen om smerte, som er en naturlig del af lovlige sanktioner. Vi er også enige i den kritik, der er fremført i forbindelse med Østlandenes manglende vilje til at anerkende uafhængige undersøgelser af forholdene.

Der er en enkelt ting, som ministeren skriver i sin skriftlige fremsættelse, som jeg til gengæld ikke er helt enig i, nemlig at bekæmpelsen af anvendelsen af tortur er en aktiv faktor i dansk udenrigspolitik. Det er den jo nok, men beklageligvis ikke i tilstrækkeligt omfang. Dette skridt er i sig selv et udtryk for det. Ved flere lejligheder har vi måttet påpege, at der altså er væsentlige mangler ved den danske politik, f.eks. omkring Tyrkiet, hvor Danmark har ligget underdrejet i forholdet til krænkelserne af menneskerettighederne med tortur i Tyrkiet, men også f.eks. i spørgsmålet om Østlandenes manglende anerkendelse af uafhængige undersøgelser.

Spørgsmålet om Afghanistan synes jeg – det har jeg sagt før, uden at nogen her i Folketinget har villet støtte det, jeg vil ikke desto mindre sige det igen – netop er et eksempel på, at man ikke kan komme til ad FN-kanaler eller andre officielle kanaler at gøre en indsats mod f.eks. den tortur, der finder sted i Afghanistans fængsler. Der kunne Danmark gøre en særlig indsats ved f.eks. at lave en undersøgelseskommission eller på anden vis, for det er ikke acceptabelt, at besættelsesmagten og regeringen i Kabul skal kunne undrage sig sådanne undersøgelser.

Vi har også peget på forholdene i de israelske besatte områder i Palæstina, hvor der også er langtfra tilfredsstillende forhold, og

[Albrechtsen]

hvor jeg også synes at Danmark kunne gøre en særlig indsats.

Så jeg er altså ikke helt enig, når ministeren lægger op til, at man skulle godkende den danske indsats som tilstrækkelig. Det er den desværre langtfra, men dette her er altså i høj grad et skridt i den rigtige retning, og det er glædeligt, at der er så bred tilslutning til det.

I virkeligheden er Fremskridtspartiet måske det eneste parti, som ikke står bag disse bestræbelser. Det er ikke en sag, som Fremskridtspartiet prioriterer så højt, at partiet har en ordfører til stede her, så vidt jeg kan se, og der har heller ikke været nogen fra Fremskridtspartiet, der har taget ordet. Da vi diskuterede sagen om oprettelse af et menneskerettighedscenter, var Fremskridtspartiet jo direkte imod tanken. Jeg synes, det er bekymrende, at der tegner sig et mønster af, at vi altså har et parti repræsenteret i det danske Folketing, som måske er ved at udvikle et direkte fjendtligt syn på menneskerettighederne.

Jeg synes, man skal være meget opmærksom på dette. Der kan jo ligge en tilkendegivelse i, at Fremskridtspartiet ikke er til stede netop under denne debat, især når man sammenholder det med den holdning, de indtog i forbindelse med menneskerettighedscentret. Jeg synes, mange bør rejse det spørgsmål over for Fremskridtspartiet, hvad de egentlig mener om menneskerettighederne.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil takke ordførerne for den positive modtagelse af beslutningsforslaget.

Vi kunne jo, som flere ordførere har været inde på det, have ønsket os en mere vidtgående konvention. Regeringen ser det nu som sin helt naturlige pligt fortsat at yde sin aktive indsats i kampen mod tortur i fuld overensstemmelse med den holdning, som jo har kunnet samle alle partier i denne sal. Det er positivt, at Danmark nu hurtigt vil kunne ratificere konventionen og dermed yde sit positive bidrag til, at den kan træde i kraft.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal på Fremskridtspartiets vegne beklage, at vores ordfører, hr. Poulsgaard, har forladt salen i utide. Jeg skal på Fremskridtspartiets vegne give vores tilslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus. (Ændring af gymnasiets struktur).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(FremSAT 28/1 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Korneliusen (S):

Jeg vil ønske undervisningsministeren til lykke med, at det efter lang tids slid nu er lykkedes at få et flertal for ændringer i gymnasiet.

Måske skal lykønskningerne gå videre til Centrum-Demokraterne, som fra starten og klart har erklæret sig som modstandere af en egentlig reform af gymnasiet.

Så er det også slut med lykønskningerne, for hverken for eleverne – og det er det vigtigste for os – for samfundet eller for gymnasiets lærere er de ændringer, der nu foreslås, omfattende eller perspektivrige, og de kan ikke danne grundlag for at give gymnasiet en ny dynamisk rolle i det samlede uddannelsessystem.

Et bredt flertal var i sommer enig om et gymnasieforlig, der var langt mere perspektivrigt. Hvor sommerens forlig ville skabe et linjedelt gymnasium med en betydelig valgfrihed mellem fagene, har vinterens forlig lagt så mange bindinger på valget af fag, at der i virkeligheden er blevet tale om et gren-